

Lees- en schrijfplezier vergroten? Gebruik een fragment uit een *Wabliedt*boek!

1. Inleiding

In deze introductietekst licht ik kort het belang van lees- en schrijfplezier toe. Ik sta stil bij de werking van *Vocvo* en *Wabliedt*, om ten slotte te eindigen met waar ik tijdens deze workshop op focus.

2. Leesplezier

De term ‘leesplezier’ klinkt licht, ontspannend en ongedwongen. Het klinkt misschien niet zwaar genoeg om voldoende serieus genomen te worden. Leesplezier is echter wel de basis voor leesmotivatie en voor het groeien in leeservaring. Zonder leesplezier geen leescultuur! (Stichting Lezen 2016)

Onderwijs speelt hierin een belangrijke rol. Het moet een brede leesvaardigheid kunnen ontwikkelen bij cursisten. De focus ligt nog al te vaak op het technisch goed kunnen lezen. Dat is makkelijker meetbaar, maar geen doel *an sich*. Een brede leesvaardigheid is belangrijk om te kunnen functioneren binnen een school, maar zeker ook binnen professionele en/of maatschappelijke contexten.

Als leerkracht kan je je cursisten een belangrijk hulpmiddel aanreiken: leesstrategieën. Vooral voor zwakke lezers is het benadrukken van het nut van lezen zeer belangrijk. Hoe minder ze het nut van lezen ervaren, hoe minder ze de behoefte zullen hebben om dit onder de knie te krijgen. Door een betekenisvolle taak te koppelen aan een tekstfragment gaan cursisten bewuster nadenken over hun leesproces, want ze zijn er om een doel te bereiken. Ze leren om deze strategieën toe te passen wanneer ze nodig zijn. Dit toont hen het nut van lezen aan en stimuleert hun autonomie. Succesvol begrijpend lezen en leesplezier hangen daarom nauw samen (Jaspaert & Frijns 2017).

Leesplezier kan technisch en functioneel leren lezen mee ondersteunen, maar dat is lang niet alles. Onderzoek toont aan dat het effect van leesplezier op taalgevoeligheid

en op andere leercompetenties en vaardigheden groot is (Boekenoverleg 2017). Als je leesmotivatie goed zit, dan vergroot je je zelfvertrouwen en heb je redenen om te lezen. Je woordenschat vergroot, je leest vlotter en je vergroot je kennis van de wereld (Van Steensel 2018).

3. Schrijfplezier

Door iets te lezen en daarna te schrijven blijven woorden beter hangen. Wanneer de schrijfpdracht een creatieve toets heeft, is de cursist niet primair bezig met de correctheid en de juiste toepassing van taal, maar met het plezier in taal. De focus ligt op belevingen, vrije ingevingen en persoonlijke ervaringen, en niet enkel op grammaticaal juiste zinnen. Uit onderzoek blijkt dat creatief schrijven een effect op het denken en het leren heeft. Cursisten gaan hun eigen denk-leerproces anders bekijken, waardoor ze kritischer worden (Van Burg 2010).

Schrijven helpt om ervaringen van het leven te verwerken. Verhalen spelen een sleutelrol in de psychologie van mensen. Vertellen en schrijven dragen daarom bij aan een gezonde geest. Wie schrijft, benoemt vaak emoties en ordent zijn ervaringen en gedachten. Zo heeft het positieve effecten op het welbevinden van degene die schrijft (Mieras 2010).

Naast welbevinden, hebben docenten ook het idee dat de taalvaardigheid, de leesinteresse en het leesplezier toenemen door creatief schrijven. Er wordt als het ware een ander motortje aangesproken. In plaats van zich druk te maken over de correctheid van een zin gaan cursisten putten uit hun rijke ervaring aan belevenissen (Stichting Lezen 2016). Het geeft hen vaak een goed gevoel in een leven dat niet altijd even vanzelfsprekend is. De focus op correcte grammaticale zinnen kan, maar laat ons niet vergeten dat taal niet het resultaat is, maar het technische hulpmiddel om het creatief denkproces neer te pennen.

4. *Vocvo* en *Wablieft!*

Vocvo begeleidt en stimuleert – in opdracht van de overheid – kwaliteitsvol onderwijs voor volwassenen. *Vocvo* neemt hierbij de rol op van innoverend en inspirerend ondersteuningscentrum voor de Centra voor Basiseducatie (CBE) en de autonome Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO). *Vocvo* is ervan overtuigd dat elke persoon in onze maatschappij recht heeft op toegang tot levenslang en levensbreed leren en op informatie in duidelijke taal. Geletterdheid verhogen is een voortdurende focus van *Vocvo*.

Als expert in die domeinen ondersteunen we organisaties in en buiten het onderwijs en onder de missie van duidelijke taal staat onze *Wablieft!*-werking centraal. Lees- en

schrijfplezier zijn voor *Wablieft* dagelijkse praktijk. Mensen haken vaak af als lezen te veel moeite kost of als teksten te moeilijk geschreven zijn. Daarom is het doel van *Wablieft* om op beide problemen in te spelen en dat doen ze aan de hand van vier pijlers:

1. *Wablieft* is een weekkrant in duidelijke taal, een tweewekelijkse *Wablieft Start* en een beperkte digitale krant. *Wablieft* is er voor lezers die op zoek zijn naar vlot leesbare teksten over de actualiteit.
2. Mensen en organisaties die graag willen leren hoe ze hun folders of websites leesbaar maken voor hun doelpubliek kunnen bij *Wablieft* een training volgen. *Wablieft* herschrijft ook teksten voor klanten.
3. Elk jaar wordt de *Wablieft*-prijs uitgereikt. Hiermee bekroont *Wablieft* projecten, organisaties of personen die duidelijke taal gebruiken om informatie voor iedereen toegankelijk te maken.
4. Als laatste zijn er de *Wablieft*-boeken. De *Wablieft*-boeken zijn geschreven in duidelijke taal, opdat laaggeletterde volwassenen geen kinderboeken zouden moeten lezen. Ze bevatten originele verhalen van ongeveer 65 pagina's. De boeken zijn boeiend, spannend, ontroerend, interessant én geschreven door bekende auteurs. *Wablieft* vraagt de auteurs om speciaal voor hun lezers een nieuw boek te schrijven. Onder meer Fikry El Azzouzi, Diane Broeckhoven en Erik Vlaminck schreven al een *Wablieft*-boek. Per jaar verschijnen ongeveer vier boeken. Dat heeft de voorbije jaren een heel aanbod aan mooie en verschillende boeken opgeleverd. *Wablieft*-boeken worden vaak gebruikt in de lessen NT2. De boeken zijn er op verschillende niveaus, waardoor NT2-cursisten in verschillende modules met deze boeken in aanraking kunnen komen.

Wablieft streeft dus naar duidelijke teksten voor iedereen en wil prettig leesbare kranten en boeken voor haar publiek.

5. Aan de slag met fragmenten in de NT2-les

In de workshop breng ik de bovengenoemde aspecten samen. Ik laat jullie kennismaken met het *Wablieft*-boekenaanbod en toon aan hoe je het lees- en schrijfplezier van je cursisten kunt verhogen aan de hand van een fragment uit een *Wablieft*-boek. Ik geef gevarieerde werkvormen, zodat iedere docent een methodiek vindt die hij wil of kan toepassen in de lespraktijk. Mits hier en daar een kleine wijziging kunnen veel van deze werkvormen aangepast worden aan een lagere of hogere module of aan cursisten die sneller dingen oppikken of net meer tijd nodig hebben.

Het werken met boeken hoeft zich niet te beperken tot alleen leesvaardigheid, maar ook andere vaardigheden kunnen inge oefend worden. De beleving van de tekst grijp ik aan om jullie enkele creatieve schrijfoefeningen aan te bieden.

Ik wil docenten NT2 inspireren om, ondanks het gekende tijdsgebrek, tóch aan de slag te gaan met een boekfragment in de les.

Referenties

Boeken, rapporten en artikelen

Boekenoverleg (2017). 'Actieplan Leesbevordering. Conceptnota'. Online raadpleegbaar op: https://www.jeugdboekenmaand.be/uploads/1493044359-CONCEPT-NOTA_LEESBEVORDERING_DEF.pdf.

Jaspaert, K. & C. Frijn (2017). *Taal leren. Van kleuters tot volwassenen*. Leuven: Lannoo Campus.

Mieras, M. (2010). 'De waarde van schrijven. Effecten van creatief schrijven op gezondheid en welzijn'. Utrecht: Kunstfactor.

Stichting Lezen (2016). 'Meerjarenplan 2016-2020'. Amsterdam: Stichting Lezen.

Van Burg, S. (2010). "Schrijf je slim". Onderzoeksinventarisatie: Effecten van Creatief Schrijven in het onderwijs'. Utrecht: Kunstfactor/Hogeschool Utrecht.

Van Dingenen, M. (2017). *Meer leer- en leesplezier. Een docentenhandleiding voor de NT2 en CBE klaspraktijk*. Antwerpen: Iedereen Leest.

Van Steensel, R. (2018). "Succesvolle lezers zijn betrokken lezers". In: *Les*, 36 (206), p. 51-54.

Websites

- www.vocvo.be
- www.wablieft.be